

Svensk författningssamling

Lag om ändring i lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt

SFS 2020:1274

Publicerad
den 23 december 2020

Utfärdad den 17 december 2020

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs i fråga om lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt

dels att 2 kap. 1, 2 och 4 §§, 3 kap. 1, 3–4 a, 9, 15, 15 a och 22 §§, 5 kap. 1, 6, 7, 10, 15 och 17 §§, 7 kap. 1 § och 10 kap. 6–8 §§ ska ha följande lydelse,

dels att punkt 10 och 15 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna ska ha följande lydelse.

2 kap.

1 §² För att en totalförsvarspliktigs förutsättningar att fullgöra värnplikt eller civilplikt ska kunna utredas och bedömas är han eller hon skyldig att, på begäran av Totalförsvarets plikt- och prövningsverk, en annan statlig myndighet som regeringen bestämmer, en kommun eller en region, skriftligen eller muntligen eller, om det behövs, vid en personlig inställelse lämna nödvändiga uppgifter om hälsotillstånd, utbildning, arbete och personliga förhållanden i övrigt.

2 §³ Varje svensk medborgare som är totalförsvarspliktig är, för utredning som avses i 1 §, skyldig att vid Totalförsvarets plikt- och prövningsverk genomgå mönstring, om det inte är uppenbart att han eller hon saknar förmåga att fullgöra värnplikt och civilplikt.

Skyldigheten inträder det kalenderår när den totalförsvarspliktige fyller arton år eller, för den som förvärvar svenskt medborgarskap senare, från och med den dag när han eller hon blir svensk medborgare. Om det inte finns särskilda skäl, är ingen skyldig att genomgå mönstring efter det kalenderår när han eller hon fyller tjugofyra år.

4 §⁴ Kommuner, regioner och enskilda vårdinrättningar ska till Totalförsvarets plikt- och prövningsverk lämna de uppgifter om en totalförsvarspliktigs hälsotillstånd och personliga förhållanden i övrigt som behövs för att bedöma hans eller hennes förutsättningar att fullgöra värnplikt eller civilplikt.

¹ Prop. 2020/21:30, bet. 2020/21:FöU4, rskr. 2020/21:136.

² Senaste lydelse 2019:890.

³ Senaste lydelse 2010:448.

⁴ Senaste lydelse 2019:890.

1 §⁵ Om resultatet av mönstringen visar att den totalförsvarspliktige har förutsättningar att fullgöra värnplikt eller civilplikt, ska Totalförsvarets plikt- och prövningsverk placera honom eller henne i en eller flera befattningsgrupper samt skriva in honom eller henne för värnplikt eller civilplikt eller i en utbildningsreserv. Befattningsgrupper ska finnas för chefer, för specialister och för övriga.

3 §⁶ Om resultatet av mönstringen visar att den totalförsvarspliktige saknar förutsättningar att fullgöra värnplikt och civilplikt, ska Totalförsvarets plikt- och prövningsverk besluta att han eller hon inte är skyldig att fullgöra sådan tjänstgöring.

4 §⁷ Den som efter en annan utredning än mönstring bedöms lämplig för civilplikt får av Totalförsvarets plikt- och prövningsverk skrivas in för sådan tjänstgöring, dock inte för civilplikt som omfattar längre grundutbildning än 60 dagar.

4 a §⁸ En totalförsvarspliktig som har fullgjort annan motsvarande militär utbildning eller tjänstgöring än vad som anges i denna lag får av Totalförsvarets plikt- och prövningsverk skrivas in för värnplikt.

9 §⁹ Ett beslut enligt 1, 3, 4 eller 4 a § får ändras av Totalförsvarets plikt- och prövningsverk. Om den som har skrivits in har påbörjat en grundutbildning, får beslutet också ändras av den myndighet som Totalförsvarets plikt- och prövningsverk bestämmer. Om det behövs för bedömningen, är den som är totalförsvarspliktig skyldig att genomgå förnyad mönstring eller annan utredning enligt 2 kap.

Om en ändring av ett beslut om inskrivning innebär att tiden för grundutbildningen blir längre än enligt det tidigare beslutet, krävs att den som beslutet avser godkänner ändringen. Om inte annat följer av 10 §, ska detsamma gälla i fråga om ändring av ett beslut om inskrivning i utbildningsreserven till inskrivning för värnplikt eller för sådan civilplikt som omfattar en längre grundutbildning än 60 dagar.

15 §¹⁰ Beslut om krigsplacering fattas av Totalförsvarets plikt- och prövningsverk efter framställningar från statliga myndigheter, kommuner, regioner, bolag, föreningar, samfälligheter, registrerade trossamfund, organisatoriska delar av sådana samfund eller andra enskilda (bemanningsansvariga). Om ett beslut om krigsplacering upphävs, gäller 14 §.

Även utan sådan framställning som avses i första stycket får Totalförsvarets plikt- och prövningsverk besluta om krigsplacering, om det sker i enlighet med en anmälan om behov av totalförsvarspliktiga och den bemanningsansvarige inte har meddelat annat.

⁵ Senaste lydelse 2010:448.

⁶ Senaste lydelse 2010:448.

⁷ Senaste lydelse 2010:448.

⁸ Senaste lydelse 2010:448.

⁹ Senaste lydelse 2010:448.

¹⁰ Senaste lydelse 2019:890.

15 a §¹¹ En bemanningsansvarig får ändra ett beslut om krigsplacering i sin krigsorganisation till en annan krigsplacering i organisationen. Ett sådant beslut om ändrad krigsplacering ska anmälas till Totalförsvarets plikt- och prövningsverk.

Framställning om ändrad krigsplacering för den som är krigsplacerad i en verksamhet som är gemensam för flera bemanningsansvariga ska göras i samråd med den myndighet som regeringen bestämmer. Beslut om ändrad krigsplacering fattas i dessa fall av Totalförsvarets plikt- och prövningsverk.

22 §¹² Ansökningar om rätt att vara vapenfri prövas av Totalförsvarets plikt- och prövningsverk.

5 kap.

1 §¹³ Den som fullgör värnplikt eller civilplikt är skyldig att i den mån verksamheten kräver det tåla inskränkningar såväl i sin frihet att förflytta sig inom landet och att lämna detta som i sin personliga frihet i övrigt.

Den som fullgör värnplikt eller civilplikt är, efter beslut av Totalförsvarets plikt- och prövningsverk eller efter myndighetens bestämmande av en annan statlig myndighet, också skyldig att genomgå den medicinska och psykologiska undersökning som krävs för att utreda och bedöma hans eller hennes förutsättningar att tjänstgöra inom totalförsvaret.

Utöver vad som framgår av andra stycket är den som fullgör värnplikt eller civilplikt, efter beslut av Totalförsvarets plikt- och prövningsverk eller, efter myndighetens bestämmande, av annan statlig myndighet, skyldig att på anmaning lämna urin-, utandnings-, saliv-, svett- eller hårprov för kontroll av att han eller hon inte är påverkad av beroendeframkallande medel eller något sådant dopningsmedel som avses i 1 § lagen (1991:1969) om förbud mot vissa dopningsmedel eller någon sådan vara som omfattas av lagen (1999:42) om förbud mot vissa hälsofarliga varor. Detta gäller dock inte om det finns medicinska eller liknande skäl mot sådan provtagning.

Kontroll enligt tredje stycket får ske endast i den mån åtgärden är för-svarlig med hänsyn till dess syfte och övriga omständigheter. Vidare gäller att kontrollen får genomföras endast i den form och utsträckning som är nöd-vändig för det angivna syftet.

6 §¹⁴ Inkallelser till tjänstgöring ska göras av Totalförsvarets plikt- och prövningsverk, om inte regeringen föreskriver något annat.

Inkallelser till grundutbildning eller repetitionsutbildning ska sändas ut i god tid, om det inte finns särskilda skäl för något annat. Detsamma gäller för en återkallelse av inkallelsen.

7 §¹⁵ En totalförsvarspliktig ska inställa sig till tjänstgöring enligt inkallelsen. Hinder att inställa sig ska snarast anmälas till Totalförsvarets plikt- och prövningsverk.

10 §¹⁶ Ärenden om uppskov prövas av Totalförsvarets plikt- och prövningsverk.

¹¹ Senaste lydelse 2010:448.

¹² Senaste lydelse 2010:448.

¹³ Senaste lydelse 2010:448.

¹⁴ Senaste lydelse 2010:448.

¹⁵ Senaste lydelse 2010:448.

¹⁶ Senaste lydelse 2010:448.

15 §¹⁷ Ärenden om avbrott ska prövas av Totalförsvarets plikt- och prövningsverk eller efter myndighetens bestämmande av en annan statlig myndighet, en kommun eller en region. Ärenden som avses i 14 § ska dock alltid prövas av Totalförsvarets plikt- och prövningsverk.

17 §¹⁸ Om en grundutbildning avbryts sedan 40 tjänstgöringsdagar har fullgjorts, får den som fullgjort tjänstgöringen tillgodoräkna sig tiden före avbrottet, utom tjänstgöringsdagar under vilka han eller hon har varit frånvarande från tjänsten. Om det enda skälet till avbrottet är frånvaro på grund av sjukdom eller skada, behöver grundutbildningen inte fullföljas. Om den som fullgjort tjänstgöringen begär det, ska han eller hon dock på nytt inkallas till grundutbildning. I sådant fall ska Totalförsvarets plikt- och prövningsverk bestämma i vilken utsträckning utbildningstiden före avbrottet ska tillgodoräknas.

Avbryts utbildningen i annat fall än som avses i första stycket, får ingen tjänstgöringstid tillgodoräknas.

7 kap.

1 §¹⁹ En totalförsvarspliktig är skyldig att

1. se till att han eller hon inom rimlig tid kan nås av postförsändelser från Totalförsvarets plikt- och prövningsverk,

2. efter uppmaning bekräfta mottagandet av kallelser till utredning, inkallelser till tjänstgöring och beslut om krigsplacering och ta del av innehållet i sådana handlingar, samt

3. ta emot, väl förvara och efter uppmaning återlämna handlingar och utrustning som rör tjänstgöring inom totalförsvaret.

10 kap.

6 §²⁰ Om en totalförsvarspliktig har kallats till mönstring eller personlig inställelse vid annan utredning enligt 2 kap., inkallats till värnplikt eller civilplikt eller ålagts att fullgöra allmän tjänsteplikt men utan giltigt skäl uteblir, får Totalförsvarets plikt- och prövningsverk eller den myndighet som Totalförsvarets plikt- och prövningsverk bestämmer besluta att han eller hon på egen bekostnad ska hämtas genom Polismyndighetens försorg.

En totalförsvarspliktig ska anses ha haft giltigt skäl att utebli, om det är sannolikt att han eller hon har hindrats att inställa sig på grund av avbrott i den allmänna samfärdseln, sjukdom eller annan omständighet som han eller hon inte bort förutse eller av en omständighet i övrigt som den beslutande myndigheten finner utgör giltig ursäkt.

7 §²¹ Totalförsvarets plikt- och prövningsverk får vid vite förelägga

1. en totalförsvarspliktig att till Totalförsvarets plikt- och prövningsverk eller annan myndighet som regeringen eller Totalförsvarets plikt- och prövningsverk bestämmer skriftligen lämna uppgifter som avses i 2 kap. 1 §, och

2. en arbetsgivare, uppdragsgivare, arbetstagare och uppdragstagare att till en myndighet som avses i 6 kap. 3 § lämna upplysningar som avses i 6 kap. 5 §.

¹⁷ Senaste lydelse 2019:890.

¹⁸ Senaste lydelse 2010:448.

¹⁹ Senaste lydelse 2010:448.

²⁰ Senaste lydelse 2014:686.

²¹ Senaste lydelse 2010:448.

8 §²² Totalförsvarets plikt- och prövningsverk får i särskilda fall besluta att en totalförsvarspliktig tills vidare inte ska kallas till mönstring eller inkallas till värnplikt eller civilplikt, om han eller hon

1. vägrar eller underlåter att fullgöra vad som åligger honom eller henne eller avviker eller uteblir från tjänstgöringsstället och det kan antas att han eller hon inte kommer att fullgöra den värnplikt eller civilplikt som inskrivningen avser, eller

2. med hänvisning till sin anslutning till visst religiöst samfund förklarar att han eller hon inte kommer att fullgöra vare sig värnplikt eller civilplikt.

10.²³ Äldre bestämmelser om tjänstgöringen gäller för dem som vid lagens ikraftträdande har påbörjat utbildning enligt värnpliktslagen (1941:967), lagen (1966:413) om vapenfri tjänst, civilförsvarslagen (1960:74), lagen (1981:292) om hälso- och sjukvårdspersonal samt veterinärpersonal m. m. samt lagen (1984:272) om skyldighet för civilförsvarspliktiga att tjänstgöra utanför civilförsvaret. Totalförsvarets plikt- och prövningsverk får dock avkorta tjänstgöringstiden för den som påbörjat tjänstgöringen före den 1 juli 1995, om den tjänstgöringsskyldige medger det.

15.²⁴ Om det i en lag eller annan författning förekommer hänvisning till Värnpliktsverket eller Vapenfristyrelsen, ska hänvisningen i stället avse Totalförsvarets plikt- och prövningsverk.

Denna lag träder i kraft den 1 februari 2021.

På regeringens vägnar

PETER HULTQVIST

Maria Diamant
(Försvarsdepartementet)

²² Senaste lydelse 2010:448.

²³ Senaste lydelse 2010:448.

²⁴ Senaste lydelse 2010:448.